

Lovforslag nr. L 266. Fremsat den 8. april 1992 af trafikministeren (Ikast)

Forslag

til

Lov om oprettelse af et transportråd

§ 1. Med henblik på at styrke beslutningsgrundlaget på trafikområdet nedsættes et transportråd.

Stk. 2. Transportrådets opgave er:

- 1) at skabe en strategisk og tværgående viden, som ser transportbehovene og deres opfyldelse i relation til den internationale udvikling, energi, miljø og livskvalitet,
- 2) at styrke og udbygge transportforskningen i Danmark ved at tage initiativ til og støtte forsknings- og udviklingsopgaver, som rådet skønner det påkrævet at søge løst,
- 3) at følge og vurdere den danske og den internationale udvikling på transportområdet samt fremme dansk deltagelse i det internationale forskningssamarbejde,
- 4) at fremme formidling af forsknings- og udredningsresultater på transportområdet,
- 5) at lade udarbejde analyser efter anmodning fra regeringen eller Folketinget.

§ 2. Transportrådet består af en formand og 6 medlemmer, der udpeges af trafikministeren i deres personlige egenskab.

Stk. 2. Rådets medlemmer udpeges for en periode af 3 år. Genudpegning kan finde sted.

Stk. 3. Rådet tilstræbes sammensat, således at såvel forskningen som private og offentlige brugere bliver repræsenteret.

§ 3. Trafikministeren nedsætter et repræsentantskab. Repræsentantskabet skal sikre kontakten mellem Transportrådet og de forskningsudførende institutioner og virksomheder samt de institutioner, myndigheder og organisationer, der har væsentlig interesse i transportforskningen.

§ 4. Transportrådet følger statens almindelige regler for regnskabsaflæggelse og revision.

§ 5. Loven træder i kraft den 1. juli 1992.

Stk. 2. Den 1. juli 1996 afgiver trafikministeren en udtalelse til Folketinget om Transportrådets fortsatte virke.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

1. Lovforslaget er en udmøntning af aftalen om finansloven for 1992 mellem Socialdemokratiet, Det Konservative Folkeparti, Venstre, Centrum Demokraterne, Det Radikale Venstre og Kristeligt Folkeparti.

Som en del af denne aftales opfølgning af KVR-regeringens transporthandlingsplan hedder det: »Med henblik på at styrke beslutningsgrundlaget på trafikområdet fremsætter regeringen efter nærmere forhandling med partierne lovforslag om et transportråd. Der afsættes 10 mio. kr. i 1992 og 20 mio. kr. årligt i de følgende år.«

I transporthandlingsplanen for miljø og udvikling, maj 1990, påpeges, at øget forskning og statistik vil kunne bidrage til underbygning af fremtidige beslutninger på transportområdet, ligesom det findes nødvendigt, at der sættes kraftigt ind på forsknings- og udviklingssiden med henblik på at forbedre de enkelte transportmidlers energi- og miljøeffektivitet.

Det bemærkes videre i transporthandlingsplanen, at det kun ved en kombination af en indsats over for selve forureningskilden og omlægninger af transportarbejdet er muligt at nå tilfredsstillende resultater. Dette understreger behovet for, at forskningen på transportområdet får et bredt sigte og et tværvidenskabeligt sigte.

Den hidtidige, danske forskningsindsats inden for transportområdet har været beskeden både set i forhold til andre sektorer og set i forhold til indsatsen i andre lande.

De danske transportforskningsmiljøer er få, relativt små og spredte. Der sker ikke i dag nogen systematisk samordning af aktiviteterne i disse miljøer.

Der er således ikke nogen stærk baggrund for at løfte de forsknings- og vidensudviklingsmæssige opgaver, der naturligt knytter sig til en så stor og vital samfundssektor som transportsektoren.

Transportsektoren står overfor store udfordringer af miljø- og energimæssig art, ligesom den stadig større internationalisering af erhvervslivet stiller øgede krav til forskning og udvikling inden for sektoren.

Visse af disse udfordringer er af global karakter, og det er væsentligt, at ikke blot sektoren, men også forskningen inden for sektoren, ses i et internationalt perspektiv.

2. Transportrådet skal i dialog med det foreslåede repræsentantskab søge at afdække de områder, hvor det især på mellemlangt sigt skønnes vigtigt at øge indsigten i transportrelevante forhold. Rådet skal på den baggrund tage initiativ til opstilling af samordnede, flerårige forskningsprogrammer og støtte disse gennemførelse økonomisk.

Rådet forudsættes at benytte en mindre del af sin bevilling til at støtte enkeltstående projekter, hvis gennemførelse skønnes værdifuld. Der lægges her vægt på, at rådet også har mulighed for at støtte den ikke institutionaliserede forskning.

Rådet skal medvirke til at opbygge og vedligeholde en bred, dansk viden om transportforhold og derved medvirke til at skabe personmæssige og faglige forudsætninger for at forbedre beslutningerne inden for både den private og den offentlige transportsektor.

Det forudsættes, at også forskeruddannelsen fremmes gennem rådets anvendelse af sine midler. Ved at knytte an til eksisterende uddannelsesinstitutioner, kan disse bedre tiltrække såvel kvalificerede forskere som studerende til gavn for en øget afgang af kandidater med god viden om transportforhold.

Rådet forudsættes i den forbindelse at yde støtte til danske forskeres ophold ved relevante institutioner i andre lande, ligesom rådet kan medvirke til at finansiere udenlandske forskeres ophold ved danske institutioner i en begrænset periode.

Rådet vil også kunne bidrage til at øge forskningens direkte relevans ved at frikøbe personer beskæftiget i relevante erhverv, således at de i en begrænset periode kan knyttes til en eksisterende forskningsinstitution, og der gennemføres en særlig defineret forsknings- eller udviklingsopgave. Herved kan en ønskelig forskerrokering tillige fremmes.

Rådet skal følge den internationale udvikling i transportsektoren og i transportforskningen og støtte

danske forskeres og forskningsinstitutioners deltagelse i internationale forskningsprogrammer. Det vil her være naturligt i særlig grad at interessere sig for udviklingen i vore nordiske nabolande og i de øvrige EF-medlemslande.

Det er væsentligt, at resultaterne af forsknings- og udviklingsopgaverne gøres tilgængelige for politikere, erhvervsliv, offentlige myndigheder og andre brugerinteresser. Rådet forventes at medvirke hertil fx gennem de krav, det stiller til offentliggørelsen af resultaterne af de aktiviteter, rådet støtter, gennem afholdelse af konferencer, høringer og seminarer og gennem nedsættelse af følgegrupper i forbindelse med gennemførelsen af konkrete forsknings- og udviklingsprojekter. Det foreslåede repræsentantskab forudsættes at medvirke til formidling og udnyttelse af forskningsresultaterne.

Rådet forudsættes at afgive en årlig beretning om sin virksomhed.

3. Efter anmodning fra regeringen eller Folketingets udvalg kan rådet lade udarbejde særlige analyser af overordnede, tværgående og fremadrettede problemstillinger inden for transportsektoren og transportforskningen. Anmodninger fra Folketingets udvalg om sådanne analyser forudsættes fremsat af et flertal i det pågældende udvalg.

4. Det skønnes ikke, at der i Danmark er baggrund for at udføre forskning på et internationalt højt kvalificeret niveau inden for alle delområder af transportsektoren. Imidlertid er det bl.a. af hensyn til dansk deltagelse i internationalt forskningssamarbejde væsentligt, at der ihvertfald på nogle delområder findes internationalt anerkendt dansk ekspertise.

Rådet forventes gennem sin bevillingspolitik at fremme og udbygge en markant faglig profil på særlige uddannelses-, sektor- og serviceinstitutioner, hvor forudsætningerne herfor er tilstede.

Det forudsættes, at rådet lægger hovedvægten på at fremme en strategisk programforskning med henblik på at belyse relevante valgmuligheder på mellemlangt sigt for på den måde at opbygge et beredskab, der til enhver tid kan gavne den aktuelle beslutningstagen både i den private og i den offentlige del af transportsektoren.

På områder, hvor der vurderes at være gunstige danske forudsætninger til stede for at gennemføre et egentligt grundforskningsarbejde, kan det være velbegrunder at støtte et sådant arbejde.

Rådet forventes tillige at støtte mere anvendelsesorienterede udviklingsprojekter og demonstrationsforsøg.

Den forskning, rådet støtter, sker på den enkelte forskers eller forskningsudførende institutions ansvar.

5. Emnemæssigt forventes hovedvægten lagt på den eksterne transport, dennes effektive organisering og udførelse samt dens samspil med og effekter for det omgivende samfund. For persontransportens vedkommende er det de landbaserede transportformer, der dominerer billedet, mens der for godstransporten tillige kan være interesse for søtransport, især for så vidt angår internationale transportere.

Udvikling af transportmateriel og transporttekniske produkter anses i almindelighed at falde uden for de aktiviteter, rådet bør støtte, ligesom rådet forventes at være tilbageholdende med at støtte mere rutineprægede dataindsamlinger.

6. For at sikre en effektiv beslutningsproces og en reduktion af habilitetsproblemer foreslås, at bevillings- og beslutningskompetencen henlægges til et råd alene bestående af 7 personer.

Rådsformanden og rådsmedlemmerne foreslås udpeget af trafikministeren og forudsættes tilsammen at repræsentere forskningsinstitutioner samt brugerinteresser blandt udøvere af transporterhverv, aftagere af transporttydelser og offentlige myndigheder.

Brugerrepræsentationen tillægges stor vægt dels for at sikre forskningens relevans og dels for at fremme formidlingen og udnyttelsen af resultaterne.

Transportsektorens emnemæssige omfang og vidt forgrenede berøringsflader med øvrige samfundssektorer gør det naturligt at foreslå oprettelse af et mere omfattende kontaktorgan med bredere repræsentation fra forskellige forskningsinteresser samt fra private og offentlige brugerinteresser.

Rådet forudsættes at drøfte iværksættelse af større forskningsinitiativer med dette repræsentantskab, før beslutningerne træffes.

Der lægges stor vægt på, at Transportrådet får en uafhængig stilling. Det er rådet, der har det endelige ansvar for rådets virksomhed.

Det foreslås, at rådet i repræsentantskabet tilstræber en gensidig informationsudveksling om forsknings- og udviklingsmæssige aktiviteter, der muliggør en vis samordning af opgaver, rådet helt eller delvis finansierer, med forsknings- og udviklingsaktiviteter, rådet ikke selv deltager i. Rådet skal således virke for en samlet koordinering af forskningen inden for sektoren.

Det forudsættes, at der inden etablering af rådet og repræsentantskab samt i det fortsatte arbejde

trækkes på rådgivning fra Forskningspolitisk Råd og de relevante forskningsråd.

7. Midlerne til rådets virksomhed tilvejebringes på de årlige bevillingslove.

På finansloven for 1992 er afsat 10 mio. kr. til Transportrådet. Som nævnt er der i de kommende år forudsat årlige bevillinger på 20 mio. kr.

8. Rådet etablerer et mindre, administrativt sekretariat og udpeger dets leder. Den praktiske gennemførelse af sekretariatets etablering drøftes mellem rådet og trafikministeren.

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

Der henvises til de almindelige bemærkninger.

Til § 2

Der lægges vægt på, at rådets medlemmer udpeges i deres personlige egenskab, således at de ikke er bundet ved nogen forskrift fra organisation eller virksomhed m.v., hvor de pågældende har deres øvrige virke. Rådet træffer selv beslutning om, hvilke opgaver rådet påtager sig og hvorledes der prioriteres mellem dem. Det forudsættes, at rådet drøfter iværksættelse af større initiativer med repræsentantskabet, før beslutningerne træffes.

Trafikministeren udpeger rådets formand efter samråd med de i Finansudvalget repræsenterede partier. Trafikministeren udpeger de seks øvrige medlemmer efter samråd med formanden.

Det foreslås, at rådets medlemmer udpeges for en periode af tre år. Af hensyn til kontinuiteten i rådets arbejde bør genudpegning kunne finde sted.

Der henvises iøvrigt til de almindelige bemærkninger.

Til § 3

Det er foreslået, at repræsentantskabet udpeges af ministeren. Det forudsættes, at det sker efter drøftelse med rådet og således, at alle væsentlige interesser bliver repræsenteret. Ministeren vil kunne anmode om indstillinger, hvor det anses for hensigtsmæssigt.

Udpegningerne forudsættes tidsbegrænset, men genudpegning kan finde sted.

Der henvises iøvrigt til de almindelige bemærkninger.

Til § 5

Det foreslås, at trafikministeren afgiver en udtalelse om rådets virksomhed senest den 1. juli 1996. På baggrund heraf kan det vurderes, om der er behov for at ændre i rammerne for rådets virksomhed.